

23 Ekim 2011

Van Depremi

ORDOS K9 Ekibi

Operasyon Raporu

Ekip:

Oğlum (Arama Köpeği – Belçika Malanois)

Tony (Arama Köpeği - Labrador)

Ersel Yıldırım

Serdar Arslan

Oğulcan Güneş

Haldun  lkenli

Kerem Topuz

Kronoloji:

23 Ekim Pazar günü saat 17:00 sıralarında Serhan Poçan'dan gelen telefon ile hem depremi öğrenmiş olduk hem de hazırlıklarımıza başladık. İlk değerlendirmede kesici/kırıcı ekipman vs. ile müdahale edecek kalabalık bir ekip yerine özelliikli bir iş gerçekleştirecek küçük bir ekip ile müdahale etmeyi uygun gördük. Bu amaçla Ersel Yıldırım'ın arama köpeği Oğlum çevresinde organize olacak bir müdahale ekibi planladık.

Ersel İzmir'deydi. Ersel ve Oğlum'un bölgeye intikalini bir yandan planlarken, bir yandan da Ankara'dan çıkacak ekibi organize ettik. Ersel'in referansı ile Ankara'da bulunan Serdar Arslan ve arama köpeği Tony, Kerem Topuz ve Haldun Ülkenli olarak hazırlanarak havaalanına gitmeye karar verdik. Amaç Kriz Masası'nın saat 22:00'de kaldırılacağını bildirdiği Van'a giden uçağa binmekti. İhtiyaten ayrıca 23:15'deki Erzurum uçağına da yer ayırttık ve bilet aldık. Havaalanında 22:00 olarak planlanan özel seferin dolarak daha erken kaldırıldığını ve 23:30 olarak planlanan yeni bir sefer konulduğunu öğrendik. Erzurum biletlerini iade edip, bu sefere yazıldık ve beklemeye başladık. Uçak karayolu ile Ankara'ya gelen başka ekipleri ve malzeme yüklenmesini de bekleyince gece 02:30'da kalkabildik. Burada önemli bir sorun arama köpeklerinin nerede seyahat edeceği oldu. Tarifeli uçuşlarda belirli boyutun üzerindeki hayvanları kabine almıyorlarmış. Özel bir uçuş olması sebebi ile pilot ile konuşarak Tony'yi kabinde seyahat ettirebildik. Oğlum da aynı şekilde tarifeli bir uçuşta kabinde seyahat etti. Köpeğin dinlenmiş ve huzurlu olabilmesi için kabinde seyahat etmesi gerekiyor. Daha sonra, dönüşte kullanacağımız askeri nakliye uçağına pilotların ve personelin köpekleri almak istememeleri tam bir tezat oluşturdu.

04:30 civarı Van'a vardık. Ankara'da yüklemiş olduğumuz Serdar'a ait çanta burada kayboldu. Muhtemelen diğer arama ekipleri personelinin yanlışlıkla aldığını düşünüyoruz. Alanda Sivil Savunma görevlileri vardı ve bizi Van Afet Koordinasyon merkezine naklettiler. Buradaki kriz masası yetkilileri diğer ekiplerle bize dinlenmemizi ve sabah Erciş'e gönderileceğimizi söyledi. Biz sabahı beklerken Ersel ve Oğlum da bize katıldı ve ekip birleşmiş oldu. Ersel yanında kendisine yardım etmesi için bir arkadaşı olan Oğulcan Güneş'i getirmişti.

Sabah 06:30 civarı 2-3 ekip toplu halde bir belediye otobüsüne bindirildik. 08:00 civarı Erciş kriz merkezine ulaşmıştık. Burada Arama Kurtarma Ekipleri için bir koordinasyon masası kurulmuş olduğunu gördük. Hemen gidip kayıt yaptırarak ve iletişim bilgilerimizi bıraktık. Bize iki ayrı enkaz ile ilgili birer görev belgesi verdiler. Ancak enkaz yerlerini görebileceğimiz bir harita yoktu, kendileri de yerleri tarif edemediler, zira koordinasyon masasındakiler Bursa ve Sakarya Sivil Savunma Ekipleri'nin görevlileriydi. Kalabalıktan birilerini bulup önümüze kattılar. Çantaları bir köşeye bırakıp Oğulcan'ı başında bıraktık, ve bize gösterilen yere intikal ettik.

Bize verilmeyen ve kriz masasında kimsede olmayan şehir planını kimin aldığı sonradan ortaya çıktı
(Foto: ntv-msnbc)

İlk gittiğimiz yer görev kağıdımızda Koç Apt. olarak belirtilmişti. Ancak ne bizi getiren yerel vatandaş, ne de çevredekiler Koç Apt.'ının hangisi olduğunu bilemiyorlardı. Ortamda 4 tane enkaz halinde yapı vardı. Biz de birinden başlayarak 4 yapıyı da kontrol etmeye karar verdik. Binalara daha sonra kendi aramızda verdiğimiz kodlar aşağıdaki uydu görüntüsünde işlenmiştir.

İlk çalışmanın yapıldığı bölge

Çağdaş Giyim, Koç Apt. Karşısı'ndan bakış, görünmeyen karşı cephe yoldan 1-1,5 kat yüksekte

Koç Apt. Yanı kodlu bina. Tam karşısındaki binada "Koç Apt." Tabelası olduğunu sonradan fark ettik.

Burada ve daha sonraki enkazlarda çalıştıkça oturan eylem planımız şu şekildeydi. Önce çevredekilerden yapılan çalışma ile ilgili kaç kişi olmasından şüphe edildiği, o ana dek kaç kişinin çıkarıldığı gibi bilgileri alıyorduk. Köpekleri enkaza sıra ile çıkarıyor ve birbirlerini teyit etmelerini sağlamaya çalışıyorduk. Ancak ilk yapmamız gereken enkaz üzerindeki vatandaşları uzaklaştırmaktı ve bu her zaman zor oluyordu. Vatandaşları bir taraftan konuşarak ikna edip indirirken, diğer taraftan birisi eli cebinde molozların üzerine tüneviyeriyordu. İlk başlarda ortalıkta hiç asker/polis yoktu. Ancak daha sonraları bazı enkazların başına dikilmiş olan polis memurları bize bu konuda yardımcı oldu. Biz ayrılırken bu iş için askerlerden yardım istenmişti. Enkaz müsait hale geldikten sonra 1-2 koldan üzerine çıkıp köpekler için bir ön keşif yapıyorduk. Girilip bakılabilecek yerleri ve buraların güvenliğini denetliyorduk. Köpekler enkazda heyecan ile hareket ettiğinden kendilerini yaralamalarına neden olabilecek şeyleri mümkün olduğunca kaldırmaya çalışıp, onlar için verimli olacak güzergahı ve girip çıkabilecekleri kovukları belirlemeye çalışıyorduk. Köpekler çalışırken enkazın farklı köşelerinde durarak hareketlerini dikkatle izliyor ve gerektiği yerlerde köpekleri tutup kaldırıp engelleri aşırarak ve ya cesaretlendirerek yönlendirmeye çalışıyorduk.

Çağdaş Giyim ve Işıklar Apt.'da bir çalışma yaptık ancak köpeklerden tepki almadık. Özellikle Işıklar Apt.'da köpeklerin havlamadığı bir cepheden daha sonra 2 canlı çıkardılar. Burada muhtemelen köpeklerin dikkatini dağıtan başka bir baskın koku vardı çünkü enkaz önünde sağı solu yalamaya başlamışlardı.

Çağdaş Giyim ve Işıklar Apt.'da çalışmamızı bitirirken Kriz Merkezi'nden acil bir yönlendirme telefonu aldık ve Büyük Camii arkasında bir yere yönlendirildik. Büyük Camii belirgin bir yer olduğu için buraya kendi kendimize intikal ettik. Yolda giderken köpeklerimizi gören diğer bir kurtarma ekibi bizleri kendi çalıştıkları enkaza götürmek istedi. Onlar ile uygun şekilde konuşup, yerlerini öğrenip uğramaya çalışacağımızı söyledik.

Büyük Camii arkasında çok ciddi bir insan ve ekip kalabalığı vardı. Ayrıca herkesin dikkati aşağıdan sesler geldiği söylenen bir enkaza yoğunlaşmıştı ve bizim orada çalışmamız mümkün değildi. Biz de buraya gelmişken karşısında bulunan enkaza girdik. Uydu fotoğrafında görünen parça parça yapılar yerine tek bir yeni apartman yapılmıştı ve bu yapı olduğu gibi göçmüştü. Burasının altında tahminen bir kahvehane vardı, çünkü içeride büyük bir çay ocağı görmüştük. Burada köpekler uzun zaman

çalışmalarına rağmen bir şey bulamadılar. Bu arada bizi çağıran ekibin enkazına Akut'un köpekleri girdi, o tarafa gitmemize gerek kalmadı.

Büyük Camii arkası

Enkaz üzerinde ve çevresinde karşılaşılan olağan kalabalığa örnek (Foto: ntv-msnbc)

Daha sonra Işıklar Apt. mevkiine geri dönüldü. Işıklar Apt. Yanından, daha önceki tarama güzergahının tersinden çalışmaya başlandı. Burada regülatörü takılı bir büyük boy bir mutfak tüpünün regülatörü söküldü. Işıklar Apt. enkazı üzerinde Oğlum aynı yerde 2 kez dönüp dönüp havladı. Bu sırada zaten enkazın diğer tarafındaki bir ekip sesini duydukları canlı bir depremzedeye ulaşmaya çalışıyordu (daha önce köpeklerin havlamadığı yer). Onlar çalıştıkları yerden 2 yaralı, bir de cenaze çıkardılar. Biz köpeklerin havladığı yere daha yakın olan yerde başka bir ekip ile çalışmaya devam ettik. Oğlum ayrıca ilk havladığı yere doğru yandan açılan bir tünelin içerisinde havladı, Akut'un köpeği de aynı yeri teyit etti. Birlikte çalıştığımız ekip daha sonra buradan iki cenaze daha çıkardı. Bu depremzedeler Oğlum havladığı zaman hayatta mıydı, yoksa köpek diğer tarafta üzerinde çalışılmakta olan depremzedelerin kokusunu mu aldı bilemiyoruz. Ayrıca buradan çıkan sese duyarlı bir oyuncak (ses gelince cıcıkleyen bir şey) bizlerin "acaba köpekler buna mu havlıyordu" diye kafamızı da karıştırdı ve üzdü.

Birlikte çalıştığımız ekip Arçelik Arama Kurtarma Ekibi idi, gayet donanımlı ancak belirgin şekilde tecrübesiz bir ekipti, başlarında ihtiyarca bir adam vardı ve bizimle çok güzel işbirliği yaptılar.

(Yukarıdaki resim)Çağdaş Giyim'den Işıklar Apt.'na bakan cephe. Resmin ortasındaki boşluktan 2 yaralı ve bir cenaze çıkarıldı. Köpekler daha önce burayı koklamalarına rağmen tepki vermemişti. Resim kurtarma olayından sonra çekildi. Orta kısımda kurtarma ekibinin derinleştirdiği enkaz belli oluyor.

Işıklar Apt. enkazı üzerinde Oğlum'un 2 kere havladığı delik.

(Yukarıdaki resim)Işıklar Apt. Enkazının havadan görünümü. Yanda üzeri tamamen sac çatı ile kaplı yapıyı "Işıklar Apt. Yanı" olarak kodladık. Üstündeki çatıdan dolayı burayı resmin sağ kenarına yakın uzun cephesinden araştırdık. Işıklar Apt. ortasındaki yuvarlak açıklık kurtarma ekipleri tarafından oluşturuldu ve buradan 2 yaralı ve bir cenaze çıkarıldı. Sağ köşedeki tünel ve yukarı bakan diğer okun olduğu giriş Oğlum'un havlaması ile bizim biraz katkımız ve Arçelik ekibinin yoğun çalışması ile açıldı. Üstte aşağı yönlü olarak konulan ok Oğlum'un ilk havladığı yeri gösteriyor. Oğlum ayrıca sağ alt köşede girişi görünen tünelin içerisinde de havladı, Akut'un köpeği de aynı yerde havlayarak teyit etti. Bu yerden 2 cenaze çıktı (Foto: ntv-msnbc).

Buradan sonra köpekler çok yorulmuş ve dikkatleri dağılmıştı. Ayrıca Tony bacağını keserek biraz yaralanmıştı. Adliye Sarayı önüne kamp kurduk. Görevler ile ilgili raporları yazılı olarak kriz merkezine ilettik. İlk geldiğimizde bize verilen görevlerden biri vakit kalmadığı ve biz dinlenirken başka ekiplere verilebileceği düşüncesi ile iade edildi.

Kampta köpekler ve biz hava kararına kadar dinlendik. Havanın kararması ve soğuması ile kokuların keskinleşeceği ve binalar üzerindeki kalabalıkların azalacağını düşündük.

Kriz Merkezi'nin verdiği yeni görev ile Erciş Hamamı üzerindeki binaya bina sahibi ile beraber gidildi. Burada Arama Kurtarma Ekipleri Koordinasyon Masası'nın kötü bir çöpçatan gibi çalıştığını söylemeliyiz. Vatandaş gelip ihbarını yapıyor, ekip istiyor, adamlar bilgisayarda açtıkları bir dosyada ekip istenen yeri yazıyor ve boş gördükleri bir ekibi oraya gönderiyorlar. Bu arada enkazın tarihçesini, bilgilerini ekibin donanım ve yetkinlik durumunu pek dikkate almıyorlardı. Artık hava kararmıştı, ortam soğuktu ve her yerde ateşler yanıyordu.

Erciş Hamamı üzerindeki bina

Bu binaya vardığımızda binanın önemli bir kısmının iş makinesi ile kazıldığını ve 9 adet cenaze çıkarıldığını öğrendik. Biz elimizden geldiğince her tarafından binayı taradık. Hava karanlıktı ve kafa fenerlerimizi kullanıyorduk. Buradan bir sonuç alamadık ama ağır cenaze kokusu bizlerin bile burnundaydı. Biz işimizi bitirirken apartmanın sahibi ikinci iş makinesini de getirdi ve artık enkazda gayet hunharca çalışmaya başladılar. Öyle ki koca döşeme parçalarını ekskavatörün kepçesi ile havaya kaldırıyor ve silkeleyerek parçalayıp enkazın üzerine yayıyorlardı. Sonra da kepçe ile kum gibi alıp bir kenara atıyorlardı. Apartman sahibinin bizi canlı bulmaktan çok, sert çalışabilmesi için teyit amaçlı çağırttığını hissettik. Burada daha fazla kalmayıp ayrıldık.

Bu sırada Serhan'dan gelen telefon ile Fatih Canpolat isimli birisi ile iletişime geçildi ve buluşuldu, onun gösterdiği binaya (Vanyolu Camii Karşısı) gidildi. Akut'un köpeğinin burada çalışmakta olduğu görüldü. Ersel Akut'un köpeğini ve sahibini tanıyordu. Aralarında konuştular ve Akut'un köpeğinin yeterli olduğuna ve buradan ayrılabileceğimize karar verdik ve kampa döndük. Buraya ertesi sabah tekrar geldik.

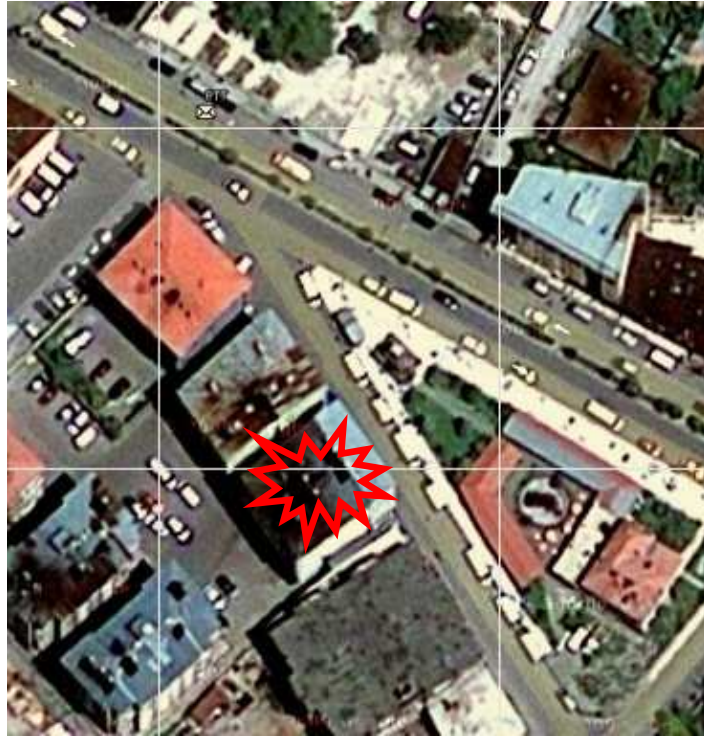
Vanyolu Camii karşısı

Vanyolu Camii karşı, yoldan görünüm. (Foto: ntv-msnbc)

Sabah Kriz Merkezi yerine kendi inisiyatifimiz ile enkaz dolaşmaya karar verdik. Vanyolu Camii karşındaki apartmana tekrar giderken yol üzerinde gördüğümüz ve tam olarak yıkılmayıp yan yatmış bir binayı (Mozaikli Bina) kontrol etmeye karar verdik. Burada Ankara İtfaiyesi ve Ersel'in tanıdığı bir ekip çalışıyordu. Binada bir alt kata galeriler ve döşemeler arası delikler açılmıştı. Köpeklerin dolaşması için idealdi. Burayı kontrol ettik ve bir sonuca ulaşamadık. İtfaiye ekipleri bizden sonra buldukları fakat çıkartmakla uğraşmadıkları bir cenazeye yoğunlaştılar. İtfaiye ekibinin de kendi köpeği olduğu ancak kafesinde bekletildiği görüldü.

Mozaikli Bina

Mozaikli Bina, mavi balkonlu bina (Foto: ntv-msnbc)

Daha sonra Vanyolu Camii karşısındaki apartmana tekrar bakmaya karar verdik. Burayı elimizden geldiğince kontrol ettik, ancak bir sonuç alamadık. Bu binada cenaze kokusu çok baskındı.

Bu arada telefonumuza gelen bir mesaj ile kriz merkezinde düzenlenecek bir Arama Kurtarma Ekipleri toplantısına çağırıldık. Bu toplantının bir kısmına katıldık. Kriz Koordinatörü olarak görev yapan Sakarya Sivil Savunma Birliği Komutanı dahil koordinasyonsuzluktan şikayet ediyordu. İlginçtir ki daha sonra köpekleri uçağına almayan pilot subay da koordinasyonsuzluktan şikayet etti. Ekiplerin bazıları kendilerine yemek ve çadır verilmediğinden şikayet ediyordu, bu gerçekten üzücü bir şikayetti, zira ekiplerin kendi kendilerine yetkin olmalarını beklemek haksızlık değil. Kimisi ise halkın kendilerin saldırdığı ve çalışmalarına engel olduğunu söylüyordu. Bütün ekiplerin bu toplantıya gelmemiş olduğunu fark ettik. Bunun nedeni işlerini bölmek de olabilir, merkezi koordinasyonu ciddiye almamak da. Toplantıya daha sonra Kaymakam da katılıp bir enkazlara asker takviyesi ve kurtarma ekiplerine yemek çıkarılması konularını telefon ile halletti. Bu toplantıda koordinasyon masasına kayıt yaptıran 86 ekip ve 1600 civarı arama kurtarma personeli olduğu bilgisini edindik.

Geri dönüş çalışmalarına başladık. Dönüş için organizasyon vasıtası ile ayarlanabilecek Van'a gelip giden yardım konvoyları dahil hiç bir araç bulamadık. Yoldan araç çevirip sorarak önce köpekleri gönderdik, daha sonra kalan ekibi gönderdik. Askeri havaalanında isim listesine yazılıp uzun bir süre bekledik. Bu arada bizi kriz merkezinden 1-2 kere arayıp köpek istediler. Köpeklerin yorgun ve verimsiz olduğunu, bu nedenle geri dönmeye karar verdiğimizizi, sahada mevcut diğer köpeklerle yönelmelerini söyledik. Biz döndükten sonra bile bu şekilde bir telefon geldi.

Tam uçağa binerken uçak personeli köpekleri çeşitli gerekçeler ile uçağa almak istemedi. (cenaze var, insanlar var, hayvanlar irtifada gaz çıkarıyor vs.) Uçağın komutanı pilot subay geldi ve yönetmeliğin değiştiğini ve kesinlikle köpeklerin bu tip uçaklarda yolcular ile birlikte taşınmadığını, boşuna vakit kaybettirmemizi ve uçağa almayacağını kesin bir şekilde söyledi. Aramızda hızlıca konuşarak ayrılmaya karar verdik. Ersel, Serdar ve köpekler geride kaldılar, ancak bizden hemen sonra bir uçakla Kayseri'ye getirildiler ve buradan karayolu ile Ankara'ya geçtiler. Diğer pilotlar konuya daha duyarlı yaklaşip inisiyatif almış ve köpekleri uçaklarına almış. Sabah erken saatte AŞTİ'den Ersel ve köpekleri alıp, köpekleri Ersel'in Çubuk yolundaki çiftliğine, Ersel ve Oğulcan'ı havaalanına bıraktık.

Genel Değerlendirme ve Öneriler:

Çalışma yapılan yerler, kamp yerimiz ve kriz merkezinin yeri aşağıdaki haritada işlenmiştir.

- Küçük bir ekip olduğumuzdan ve gerek donanım gerekse insan gücü açısından enkaz kaldırma hususunda fazla uğraşmadan, köpeklerimizin yetkinliklerini mümkün olan en fazla enkaz üzerinde, en kısa süre içerisinde kullanmaya çalıştık. Tecrübemiz zaman geçtikçe köpeklerin veriminin ciddi şekilde düştüğünü ve ağır basan cenaze kokusunun canlı bulmayı

güçleştirdiğini gösteriyor. Bu operasyonda da köpeklerin dikkatlerinin dağıldığını anladığımız an sonlandırmaya karar verdik. Tony'nin yaşı itibari ile muhtemelen bu son operasyonu oldu.

- Her zamanki gibi, yerel halk ilk günlerde sizi izliyor ve sözünüzü dinliyor. Ancak zaman geçtikçe ekiplerin cenazelerden çok canlılar ile ilgilendiğini fark edip, gerek cenazelerini buldurmak, gerekse de enkaz altındaki kıymetli eşyalarını çıkarttırmak için ses geldiği, mesaj atıldığı, telefon edildiği gibi hikayeler uydurmaya başlıyorlar. En az 4-5 farklı enkazdan depremden 24 saat sonra gönderilmiş kısa mesajlar olduğunun söylendiğini duyduk.
- Enkazlar ile ilgili yapılan çalışmaların ortak bir bilgi havuzunda toplanması çok önemli. Çalıştığımız bir enkazda bizden önce ne gibi çalışmalar yapıldı, binada kaç kişi vardı, köpekler baktı mı, nerelerde hassasiyet gösterdiler gibi bilgiler altın değerinde ve ne yazık ki uçup gidiyor. Enkaz başına dikilecek bir direk üzerindeki metal kutu ve içerisindeki bir not defteri ile enkaz ile ilgili bilgilerin çalışan farklı ekipler tarafından kayıt edilmesi sağlanabilir. Bu direk led aydınlatmalı ve reflektörlü olabilir.
- Sivil idarelerin krizde merkezi organizasyon becerisi Gölçük depremine göre ilerleme kaydetmiş olsa da hala gerekli düzeyin çok altında. Bu konuda en çok dikkatimizi çeken AKUT ekibi oldu. Kriz merkezinin önünde bir alanı ana kamp olarak çevirmişler ve komuta çadırından yemek çadırına kadar tam bir ana kamp görüntüsü oluşturmuşlardı. Görebildiğimiz kadarı ile Sivil idare ile mümkün olduğunca az muhatap oluyorlar, birçok enkazda kendi aralarında koordineli çalışabiliyorlar, ancak yine de kriz merkezi ile irtibatta kalıyorlardı. Takdir ettik.
- Operasyonun kalbi köpeklerin performansı çok önemli. Oğlum, Tony ve Ersel'in performansını bir şekilde tam olarak kullanamadığımızı düşünüyoruz.
- En çok dikkatimizi çeken ekip sayısındaki patlama idi. Oralıkta bir sürü donanımlı arama kurtarma ekibi vardı. Kimin ne kadar yetkin olduğunu kestirmek çok güç, muhakkak arada yetersiz ekipler vardır, ancak bu farkındalık açısından kesinlikle iyi bir şey.
- Ekiplerin tulum, kask vs. gibi donanımlarının tek tip olması sivil idare ve yerel halk gözünde gerçekten çok pozitif bir etki yaratıyor. Bir nevi ehliyet görevi görüyor. ORDOS'a bu şekilde donanım temin edilmeli.
- Genel olarak ekip ve amele donanımı çoktu ancak teknik donanım çok çok azdı. İmkan bulunup termal kamera, dar yerlere girebilen teknik kameralar, ses dinleme cihazları alınmalı. Bunların yaratacağı etki muazzam olur. Köpek ve diğer teknik ekipmanlar ile donanmış küçük ve etkili bir ekip bir çok enkazı hızlıca dolaşıp ortamdaki bir yığın arama kurtarma personeline yol gösterebilir. Bu verimi çok arttıracaktır.
- Acil durumlarda felaketin boyutunu basın yolu ile idrak etmek kesinlikle çok zor. Hükümet propagandası ile felaket tellallığı arasında gerçekten neye, ne kadar ihtiyaç olduğu kestirilemiyor. Bu tip her olayda minimum bir öncü ekip ve arkadan ihtiyaca göre gelecek kalabalık ekip şeklinde organize olmak gerek.
- Götürülecek yardımların bir şekilde devlet eli ile dağıtılması önemli. Vatandaşlar hem Van'da hem Erciş'te çadır yüklü birer kamyonu gözümüzün önünde resmen yağmaladı.
- Pazartesi gününe göre Salı günü şehirdeki yerel halk kalabalığı ciddi şekilde artmıştı. Muhtemelen çevre köylerden yardımlardan faydalanmak için merkeze gelenler oldu. Bunu hep göz önünde bulundurmak gerek.
- Enkaz hakimiyeti köpeklerin başarısı için kritik. Nerelerde hava akımı var, olası koku nasıl hareket ediyor, iyi tahlil etmek gerek. Dikkat dağıtıcı detaylara karşı (oyuncaklar, yemek vs.) uyanık olmalı ve önlem alınmalı.
- Belediyelerin bir şekilde GIS benzeri uygulamaları afet durumlarına hazırlık amaçlı ayakta tutması gerekiyor. Nerede hangi bina vardı, binada kaç kişi yaşıyordu, kaç kişi kayıp/bulundu/vefat etti, hangi ekipler enkaza girip çıktı vs. gibi bilgiler sürekli olarak güncellenebilse operasyonlara önemli faydası olur.
- Şehir operasyonlarında kullanılmak üzere köpeklerle birlikte de kalınabilecek daha büyük çadırlar edinilebilir.
- Erciş Devlet Hastanesi ana binası ağır hasarlı ve girilemez durumdaydı, ancak bazı ek binalarında ve bahçelerinde insanlar vardı. Erciş'te ise şehir girişindeki futbol sahasına bir

çadır kent ve sahra hastanesi kurulmuştu. Şehirdeki tüm ambulanslar buraya yaralı taşıyordu. Şehirde neredeyse her enkaz başında bir ambulans vardı (80 civarı enkaz olduğunu sonradan öğrendik). Ekipler bir canlı alametine ulaştıklarında ambulans çağırabiliyor, medikal ekip gelip başlarında bekliyordu.

- Bölgede Sağlık Bakanlığı'nın UMKE ekiplerini de gördük. Bunlar bildiğim kadarı ile gönüllü sağlık bakanlığı personeli, bu tip olaylarda kurtarma ekibi olarak intikal ediyorlar. Hem bazı enkazlarda çalışıyorlardı, hem de çalışan ekiplere medikal destek veriyorlardı.
- Özetle devlet elinde müdahale edecek ekipman, insan gücü vs gibi kaynak bir şekilde gönüllü, kamu ve ya özel sektör eli ile oluşmaya başlamış, ama bu orkestranın yönetiminde kat edilmesi gereken çok yol var. Hala kurtarmadan medikale, iaşe-ibade yardımından kayıp/vefat bilgilerine, ortamda kargaşa ve kaos var.